

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Економічна безпека сучасної України: виклики та загрози

**Матеріали науково-практичної конференції
викладачів, аспірантів і студентів
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

19 травня 2015 р.

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 33(477)-049.5
ББК 65.9(4УКР)
Е45

*Тези друкуються мовою оригіналу
і відображають позицію авторів*

Економічна безпека сучасної України: виклики та загрози : матеріали
Е45 наук.-практ. конф. викладачів, аспірантів і студентів Нац. юрид. ун-ту
імені Ярослава Мудрого, 19 трав. 2015 р. / за заг. ред. А. П. Гетьмана. –
Х. : Право, 2015. – 168 с.

ISBN 978-966-458-835-2

ISBN 978-966-458-835-2

© Національний юридичний
університет імені Ярослава
Мудрого, 2015
© Видавництво «Право»,
оформлення, 2015

СЕКЦІЯ № 7

Економіко-правові аспекти діяльності економічних суб'єктів

Овсієнко О. В.,

к.е.н., доц., Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, кафедра економічної теорії, доцент

КРИТЕРІЇ ПРАВОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ

Зазвичай під правовою економікою розуміють «легальні економічні відносини або легальну економічну діяльність, «правила гри» учасників якої базуються на їх чіткому закріпленні у конституції та поточному законодавстві». Іноді правова економіка сприймається як синонім офіційної економіки на противагу тіньової. Але загалом це сформована, закріплена, врегульована і захищена правом система суспільного господарювання. На нашу думку, такий підхід до визначення сутності поняття правова економіка значною мірою обмежує предмет дослідження. Адже поза увагою залишаються деякі принципово важливі питання.

По-перше, важко визначити, чи можна вважати правовою економічну діяльність, яка здійснюється згідно з чинною законодавчою базою, якщо нормативні акти, якими вона регулюється, суперечать іншим нормам законодавства. По-друге, незрозуміло, чи є правовою економічна діяльність, яка відбувається без порушення закону, але унеможлиблює реалізацію інституціонально закріплених соціально-економічних прав інших суб'єктів господарювання.

Численні приклади таких ситуацій, нажаль, доволі часто зустрічаються у вітчизняній господарській реальності. Так, навесні 2014 р. Національним банком України з метою стабілізації валютного курсу було обмежено видачу готівкових коштів у іноземній валюті з поточних та депозитних рахунків. Таким чином НБУ не тільки змусив комерційні банки порушувати закріплені у Конституції України та Цивільному кодексі норми, а і суттєво викривив умови господарювання. Виникла асиметрія у реалізації контрактних прав: обмеження, накладене на права однієї сторони, призвело до перерозподілу грошового потоку на користь

іншої. Тобто унормована та захищена правом економічна діяльність поставила під загрозу іншу правову норму — рівність у реалізації соціально-економічних прав.

Якщо зводити правову економіку виключно до легальної діяльності, яка здійснюється на визначених законодавством умовах, тоді, без сумнівів, описану ситуацію слід класифікувати як прояв правової економіки. Проте очевидно, що такою вона не є. З огляду на це, зміст поняття «правова економіка» потребує уточнення та розширення. На нашу думку, правова економіка — це не просто захищена, закріплена і врегульована правом система суспільного господарювання, а така система, у якій легальна економічна діяльність одних суб'єктів не ставить під загрозу можливості інших суб'єктів реалізувати свої соціально-економічні права. Тому критеріями правової економіки, доцільно визнати такі:

- рівні можливості у реалізації соціально-економічних прав. Причому йдеться саме про можливості реалізації прав, якими економічні суб'єкти вільні розпоряджатися на власний розсуд, а не про соціально-економічну рівність або рівність результатів соціально-економічної діяльності;

- законний, унормований характер економічної діяльності. Діяльність, яка спирається на інституціоналізовані норми, може розглядатися як така, проти якої суспільство не заперечує;

- чітка визначеність у правах для кожного конкретного суб'єкта економічних відносин, реальність задекларованих соціально-економічних прав;

- діяльність кожного окремого суб'єкта, а також їх груп не призводить до порушення фундаментальних соціально-економічних прав інших.

Зазначимо, що існування правової економіки стає можливими лише тоді, коли в її основі лежить уся сукупність принципів, а не їх вибіркове поєднання.

Склярова Р. В.,

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Інститут підготовки кадрів для органів юстиції
України, 2 курс, 6 група

DUE DILIGENCE В УБЕЗПЕЧЕННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

В Україні дедалі більшого поширення набуває послуга юридичного аудиту з огляду на високий потенціал щодо забезпечення підприємницьких ризиків.